

Innst. 181 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:21 S (2010–2011)

Innstilling fra justiskomiteen om representantfor- slag fra stortingsrepresentantene Åse Michaelsen og Solveig Horne om opprettelse av rehabilite- rings- og soningsinstitusjoner for ungdom

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Åse Michaelsen og Solveig Horne fremsatte 21. oktober 2010 følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen fremme sak til Stortinget om endring av praksis for plassering av barn i barnevernet, der slike avgjørelser blir tatt av en domstol istedenfor fylkesnemnda.

II

Stortinget ber regjeringen fremme sak til Stortinget med nødvendige lovendringer, samt opprette prøveordninger for rehabiliterings- og soningsinstitusjoner for ungdom.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Sigvald Oppebøen Hansen, Stine Renate Håheim, Thor Lillehovde og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frøde Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, Hårek Elvenes og

Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til det fremlagte representantforslaget om opprettelse av rehabiliterings- og soningsinstitusjoner for ungdom.

Komiteen mener som forslagsstillerne at barn og unge som har påbegynt en kriminell løpebane, må få skikkelig oppfølging og straffereaksjoner som virker rehabiliterende. Komiteen mener i likhet med forslagsstillerne at barn og unge under 18 år ikke bør sitte i ordinære fengsel sammen med eldre domfelte og varetektsinnsatte. Komiteen viser til at barn og unge med kriminell atferd trenger trygge og faste rammer og et strukturert opplegg som kan hjelpe dem inn på et nytt spor.

Komiteen vil også vise til prøveprosjekter som er i gang med særskilte enheter/fengselsenheter underlagt kriminalomsorgen. Disse enhetene er for ungdom mellom 15 og 18 år, og er et tilbud til både varetektsinnsatte og domssonere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til St.meld. nr. 20 (2005–2006) Alternative straffereaksjoner overfor unge lovbyrtarar, og Taraldsrudutvalgets utredning om barn og straff (NOU 2008:15 Barn og straff). I disse utredningene blir spørsmål om alternative straffereaksjoner overfor unge lovbyrtare vurdert.

Flertallet støtter regjeringens mål om at alternative reaksjonsformer til fengsel skal benyttes så langt dette er mulig, slik at fengsel kun benyttes når alle andre alternativer er vurdert. FNs barnekonvensjon, som Norge er forpliktet av, påpeker at fengsling av barn bare skal benyttes som en siste utvei og for et kortest mulig tidsrom.

Flertallet vil peke på at regjeringen har varslet at den vil komme med en lovproposisjon med en mel-dingsdel som er planlagt ferdigstilt våren 2011, som skal omhandle helhetlig bekjempelse av barne- og ungdomskriminalitet.

Flertallet støtter ikke forslagsstillernes pkt. I, da det etter flertallets oppfatning er å gå for detal-jert inn i fagfeltets område. Flertallet mener at det å erstatte fylkesnemndsbehandling med domstolsbe-handling krever en grundigere faglig vurdering og utredning.

Komiteens medlemmer fra Frem-skriftspartiet og Høyre støtter imidlertid intensjonen i forslagene. Disse medlemmer er av samme oppfatning som forslagsstillerne om at det må tenkes nytt og kreativt når det gjelder oppfølging og straffereaksjoner med hensyn til yngre lovbytere.

Komiteens medlemmer fra Frem-skriftspartiet viser til at enkelte ungdommer kan gjøre alvorlige forbrytelser tross sin unge alder. Dette gjelder både grove voldsforbrytelser, narkotikalov-brudd, ran og andre ting. Erfaringene tilsier at alter-native soningsformer hjelper i svært liten grad mot slike kriminelle. Disse trenger derfor faste rammer i rehabiliteringen for å komme bort fra sine kriminelle vaner. Samtidig er det viktig at denne typen ungdommer holdes borte fra eldre kriminelle som kan ha dår-lig innflytelse på dem. Disse medlemmer er således opptatt av at det opprettes egne rehabilite-rings- og soningsinstitusjoner for kriminelle ung-dommer som ikke viser tegn til forbedring.

Disse medlemmer viser til at et annet hen-syn som teller for opprettelsen av slike institusjoner, er at samfunnet skal slippe å bli utsatt for slike krimi-nelle handlinger. Et eksempel her er ungdomsgjen-gen som herjet Kristiansand med en rekke grove ran blant annet mot bussjåfører og brukte våpen i disse ranene. Gruppen sto til sammen for over 600 lov-brudd. Dette er ikke akseptabelt.

Disse medlemmer viser også til behovet for å endre systemet knyttet til avgjørelser i barneverns-saker. Ulike medieoppslag over svært lang tid har vist at forholdene i barnevernet ikke alltid holder tilstrek-kelig rettssikkerhetsmessig standard. Dersom avgjø-relser som i dag treffes av fylkesnemndene, blir over-ført til domstolene, vil dette kunne bedre seg. Dis-se medlemmer viser til at domstolene er organer for nettopp å treffe beslutninger knyttet til vanskelige avveininger mellom fakta og jus. Av den grunn er det bedre at domstolene overtar fylkesnemndenes oppga-ver.

Disse medlemmer viser for øvrig til repre-sentantforslaget og begrunnelsene der og fremmer følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen fremme sak til Stortin-get om endring av praksis for plassering av barn i bar-nevernet, der slike avgjørelser blir tatt av en domstol istedenfor fylkesnemnda.

II

Stortinget ber regjeringen fremme sak til Stortin-get med nødvendige lovendringer, samt opprette prø-veordninger for rehabiliterings- og soningsinstitusjo-ner for ungdom.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til forslagsstillernes påpekning om et manglende til-bud til ungdommer som begår gjentatte kriminelle handlinger. Det vises til uheldige tilfeller der ungdom sitter i varetekt og soner dommer sammen med tyngre kriminelle. I tillegg hevder forslagsstillerne at barnevernet ofte er helt maktesløse når det gjelder å håndtere mange av de yngre lovbyterne med stor volds- og kriminalitetsproblematikk.

Disse medlemmer fremmer følgende for-slag:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stor-tinget med nødvendige lovendringer som ivaretar en bedre oppfølging av ungdom som har startet en krim-inell løpebane.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme sak til Stortin-get om endring av praksis for plassering av barn i bar-nevernet, der slike avgjørelser blir tatt av en domstol istedenfor fylkesnemnda.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme sak til Stortin-get med nødvendige lovendringer, samt opprette prø-veordninger for rehabiliterings- og soningsinstitusjo-ner for ungdom.

Forslag fra Høyre:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stor-tinget med nødvendige lovendringer som ivaretar en bedre oppfølging av ungdom som har startet en krim-inell løpebane.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:21 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Åse Michaelsen og Solveig Horne om opprettelse av rehabiliterings- og soningsinstitusjoner for ungdom – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 1. februar 2011

Per Sandberg
leder

Hårek Elvenes
ordfører

